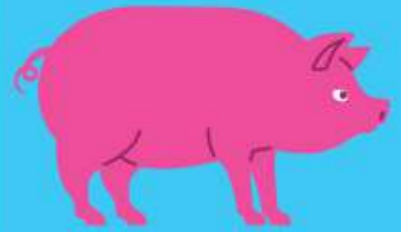

ทำไมเรา เลี้ยง PIG แต่กิน PORK

เข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
ผ่านรากศัพท์และประวัติศาสตร์

นพ.ชัชพล เกียรติขจรธาดา

CHATCHAPOL
BOOKS

จัดทำโดย

นพ.ชัชพล เกียรติขจรธาดา
บริษัท ชัชพลบุ๊ก จำกัด
เลขที่ 487 ซอยหมู่บ้านปัญญา แขวงสวนหลวง
เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250
www.facebook.com/ChatchapolBook

ที่ปรึกษา พญ.ขวัญปีใหม่ พระนอจันทร์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

978-616-423-782-7

พิมพ์ครั้งที่สอง กุมภาพันธ์ 2562

จำนวน 15,000 เล่ม

บรรณาธิการเล่ม โสธิตา วงษ์แย้ม

ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม: ออกแบบเหมาะสม morsomdesign@gmail.com

ภาพประกอบ: เอกฤทธิ โป๊ะคำ, wikipedia

พิสูจน์อักษร: pinkmoonlight

แยกสีและพิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์
45/12-14, 33 หมู่ที่ 4 ต.บางขุน
อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
โทรศัพท์ 0-2879-9154-6
โทรสาร 0-2879-9153
parbpim@gmail.com

จัดจำหน่ายโดย

บริษัทอมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์ จำกัด
108 หมู่ที่ 2 ถ.บางกรวย-จตุรนต์ ต.มหาสวัสดิ์
อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130
โทรศัพท์ 0-2423-9999 โทรสาร 0-2449-9561-3
www.naiin.com

ราคา 235 บาท

บทนำ

ลองนึกย้อนเวลากลับไปสมัยที่เราเริ่มเรียนภาษาอังกฤษกันใหม่ ๆ เชื่อว่าหลายท่านคงจะเคยสงสัยกับความแปลกบางอย่างของภาษาอังกฤษ ตัวอย่างเช่น ภาษาไทยเราพูดว่าเลี้ยงหมู แล้วเราก็กินเนื้อหมู แต่ทำไมภาษาอังกฤษเราเลี้ยง pig แต่เราต้องกิน pork ภาษาไทยเราเลี้ยงวัวแล้วเราก็กินเนื้อวัว ภาษาอังกฤษเราเลี้ยง cow แต่เราต้องกิน beef ภาษาไทยเราเลี้ยงแกะ แล้วเราก็กินเนื้อแกะ ในภาษาอังกฤษเราเลี้ยง sheep แต่เราต้องกิน mutton?

คำศัพท์ภาษาอังกฤษหนึ่งคำบางครั้งกลับมีความหมายที่แตกต่างกันหลายความหมาย เช่น คำว่า magazine เรานึกถึงนิตยสารที่มีไว้อ่าน แต่ทำไมซองบรรจุกระสุนปืนที่มีไว้ฆ่าคนก็เรียกว่า magazine? เมื่อเราเรียนจบปริญญาตรีเราก็จะได้ bachelor's degree แล้วทำไมเราจึงใช้คำเดียวกันนี้เรียกคนที่ เป็นหนุ่มโสด? คำว่า general ที่แปลว่าทั่ว ๆ ไป ทำไมจึงมีอีก ความหมายว่านายพล?

ผมเชื่อว่าหลายคนคงจะเคยสงสัยกับคำถามเหล่านี้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า เมื่อเราคุ่นชินกับความแปลกเหล่านี้ เราก็คงหยุดที่จะสงสัยแล้วยอมรับไปว่ามันก็เป็นเช่นนั้นเอง

ในหนังสือเล่มนี้ผมจะชวนเดินทางย้อนเวลากลับไปในอดีตกันครับ

อดีตแรกที่เราจะเดินทางกลับไปคือ อดีตสมัยที่เราเริ่มเรียนภาษาอังกฤษกันใหม่ ๆ สมัยที่ความรู้สึกต่อภาษาอังกฤษยังสดใหม่และเราเห็นความแปลกของภาษาอังกฤษได้ง่ายกว่าปัจจุบัน เราจะกลับไปตั้งคำถามแบบเด็ก ๆ กับคำศัพท์แปลก ๆ ของภาษาอังกฤษกัน

อดีตที่สองที่ผมอยากจะชวนย้อนกลับไปคือ อดีตที่มาของ คำศัพท์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ผมเล่าแค่นี้อาจจะเห็นภาพไม่ชัดเจน ถ้าเช่นนั้นผมลองยกตัวอย่างให้ดูกันสักนิดดีกว่า เคยทราบ มาก่อนไหมครับว่า ชุดว่ายน้ำทูพีซที่เราเรียกว่า bikini มีกำเนิด มาจากแหล่งเดียวกับ Godzilla (และเกี่ยวข้องกับระเบิดปรมาณู) แล้วรู้ไหมครับว่า corporate ที่แปลว่าบริษัทเกี่ยวข้องกับคำว่า ซากศพได้อย่างไร? คำว่า manicure ที่แปลว่าการทำเล็บ กับชื่อของหน่วยทหารจู่โจม commando มีรากที่มาาร่วมกันยังไง? พูดถึงคำว่า commando รู้หรือไม่ครับว่าคำนี้ยังเกี่ยวข้องกับ The Kop แฟนฟุตบอลของทีมดังแห่งเมืองลิเวอร์พูลอีกด้วย พอพูดถึงชื่อเมืองลิเวอร์พูล ก็อดสงสัยไม่ได้ว่า คำว่า liver ที่แปลว่า ตับ ไปทำอะไรในชื่อของเมือง Liverpool? ทำไมฮิตเลอร์ถึงเกลียด คำว่านาซี? แล้วนาซีกับชื่อของโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนแวนต์ (แถว ๆ ถนนสามเสน) เกี่ยวข้องกันอย่างไร?

เราจะเดินทางกลับไปหาคำตอบเหล่านี้กันครับ

แต่ก่อนที่เราจะคุยกันต่อ ผมอยากจะเล่าความเป็นมา เป็นไป ของตัวผมเองสักเล็กน้อย เพราะเชื่อว่าหลายท่านคงอาจกำลัง แคลงใจว่า ทำไมคนที่ไม่ได้มีความรู้ความชำนาญหรือไม่ได้เรียน มาทางด้านภาษาโดยตรงอย่างผมจึงมาเขียนหนังสือเกี่ยวกับ ภาษา

ใช่ครับ ตัวผมเองไม่ได้เรียนมาทางด้านภาษาหรือเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษแต่อย่างใด หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือ เกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่อาจจะพูดได้ว่าเขียนขึ้นมาด้วยความ บังเอิญ ความบังเอิญที่หนึ่ง เกิดขึ้นมาจากการที่ผมเป็นหมอ แล้ว คำศัพท์ส่วนใหญ่ที่หมอใช้เรียนหรือใช้ทำงานในชีวิตประจำวัน เป็นภาษาละติน (ซึ่งเป็นรากของคำจำนวนมากในภาษาอังกฤษ) ทำให้ผมพอจะมีความรู้เกี่ยวกับภาษาละตินเล็ก ๆ น้อย ๆ และ เพราะความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ที่กระตุ้นให้สนใจศึกษาเรื่องราว

เกี่ยวกับรากที่มาของคำศัพท์ในภาษาอังกฤษมากขึ้น

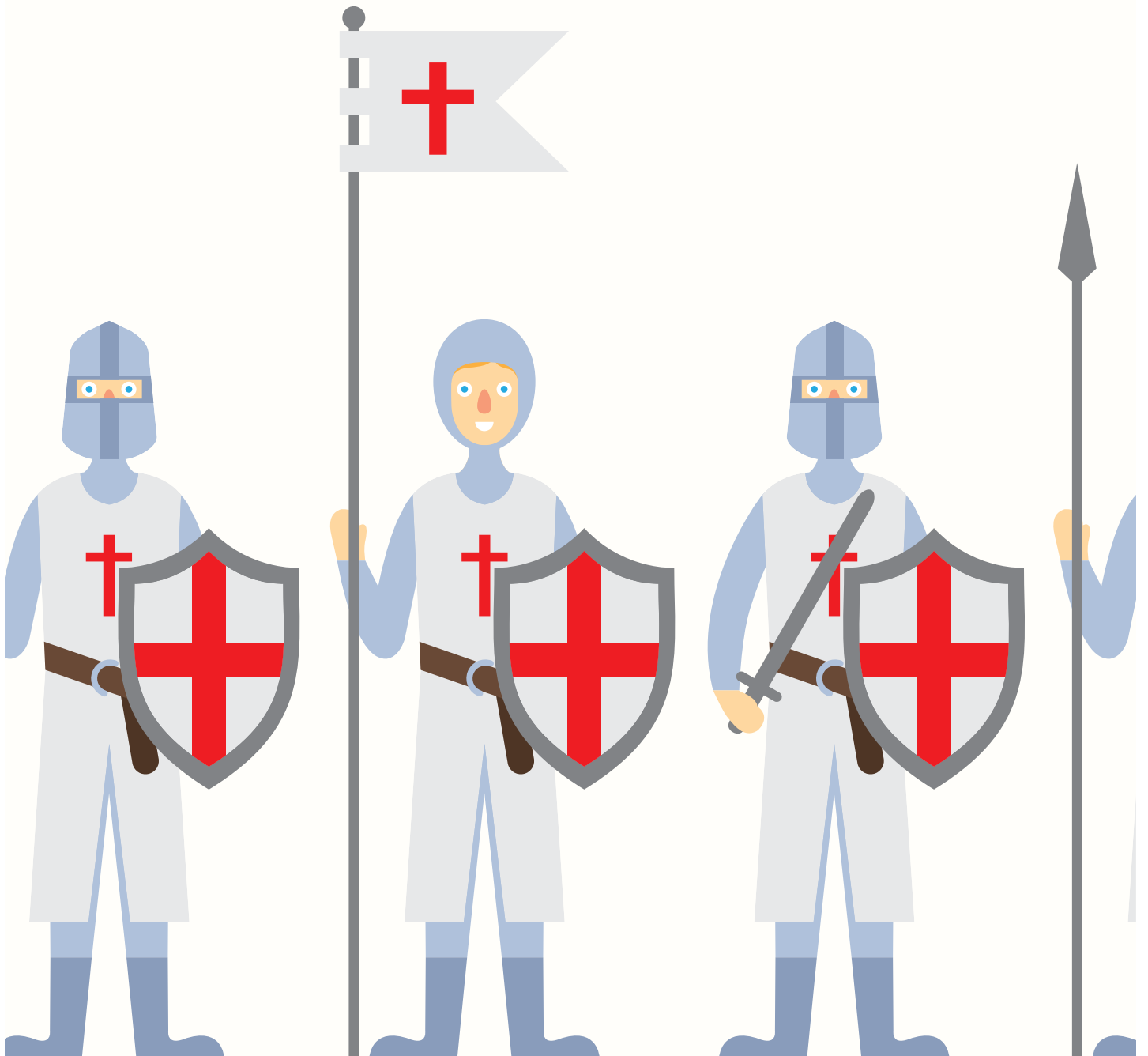
ความบังเอิญที่สองเกิดขึ้นมาจากการที่ผมเขียนหนังสือ ฟ็อกเก็ตบุ๊กแนววิทยาศาสตร์และการแพทย์มาก่อน โดยทุกเล่มผม จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ความเข้าใจในที่นี้ หมายถึงการเข้าใจที่มาที่ไปหรือเข้าใจรากขององค์ความรู้ ไม่ใช่ แค่ท่องจำ หลายครั้งระหว่างที่เขียนมีความจำเป็นต้องอธิบาย คำศัพท์วิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษบ้าง ภาษาละตินบ้าง สิ่ง ที่ผมอยากจะทำมากกว่าการแค่บอกคำแปลของคำศัพท์คือ การเล่า ที่มาของคำศัพท์รวมไปถึงโยงให้เห็นถึงคำศัพท์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่การทำเช่นนั้นจะทำให้เนื้อหาหลุดออกไปจากกรอบของ หนังสือ รวมถึงทำให้หนังสือหนาเกินไป (จากที่หนามากอยู่แล้ว) จึงต้องอดกลั้นความอยากเล่ามันไว้ (ก่อน)

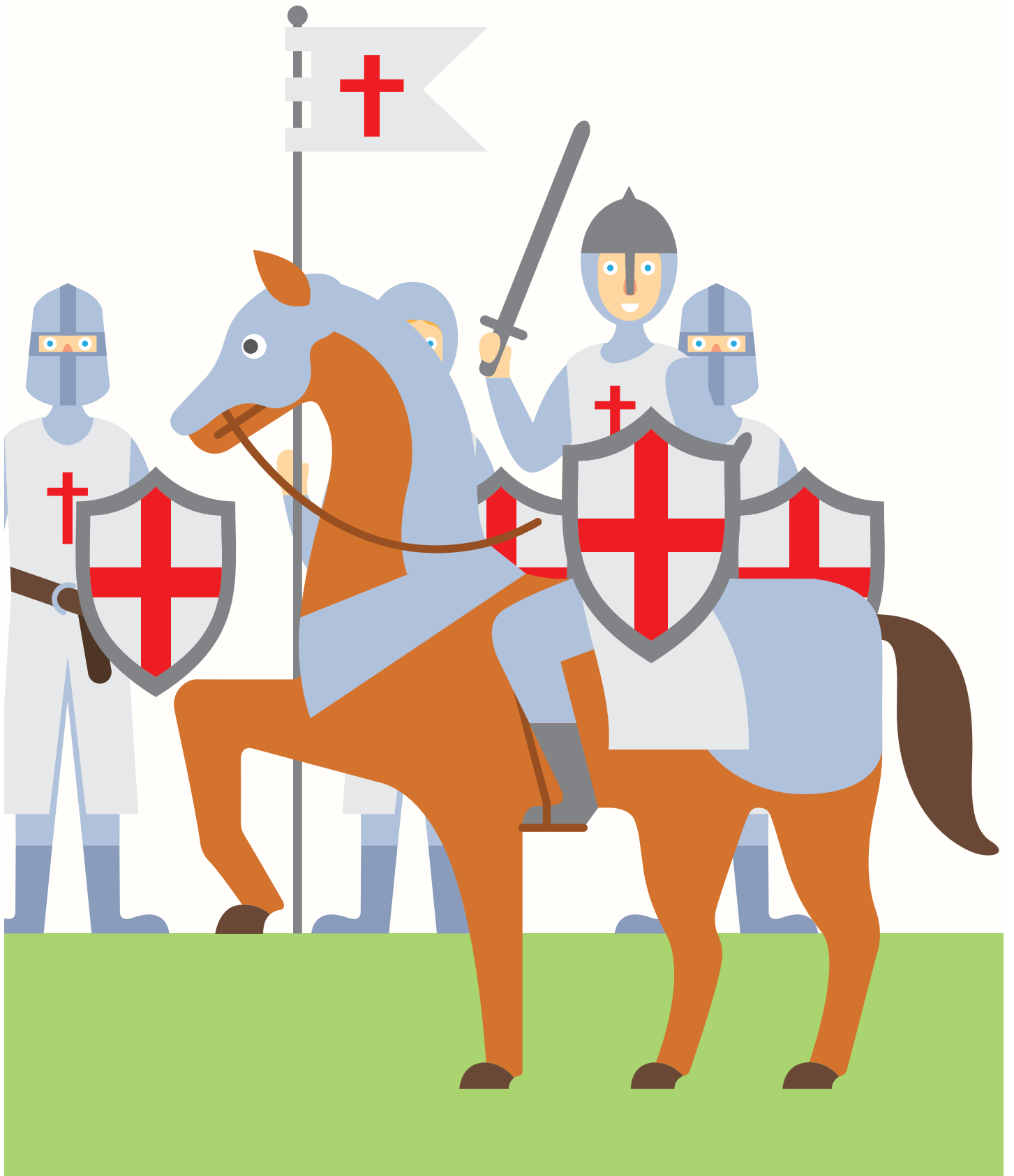
แต่แล้ววันหนึ่งขณะที่เขียนหนังสือวิทยาศาสตร์เล่มที่ 5 ความอดกลั้นนั้นก็ขาดสะบั้นลง... หนังสือที่เกี่ยวกับคำศัพท์เล่มนี้ จึงเกิดขึ้น

ประเด็นที่ผมอยากจะทำคือ ผมไม่ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ ขึ้นมาในฐานะของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ด้านภาษาอย่าง สุกดยอด (จริง ๆ ก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้น) แต่สิ่งที่ผมต้องการจะนำเสนอ คือ วิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่แตกต่างจากการท่องจำ แต่เพียงอย่างเดียว (ซึ่งเป็นวิธีที่ผมใช้ในวัยเด็ก) ดังนั้นใน ภาพใหญ่ แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นหนังสือเกี่ยวกับภาษา (และ ประวัติศาสตร์) แต่หัวใจหลักของหนังสือก็ยังคงเหมือนหนังสือ เล่มอื่น ๆ ที่ผมเขียนมาก่อนหน้าคือ การเรียนด้วยการเข้าใจ รากที่มาขององค์ความรู้ ไม่ใช่แค่ท่องจำแต่เพียงอย่างเดียว

เชื่อว่าพอจะเห็นภาพกว้าง ๆ กันแล้วนะครับว่าอ่านหนังสือ เล่มนี้แล้วน่าจะได้อะไรบ้าง ถ้าเช่นนั้นเรามาเริ่มต้นเรื่องราวของ เรากันเลยดีกว่า

กาลครั้งหนึ่งหลายพันปีมาแล้ว มีเกาะแห่งหนึ่งตั้งอยู่สุดขอบ
ทางด้านทิศตะวันตกของทวีปยุโรป เกาะแห่งนี้มีชื่อเรียกว่า...
บริทานเนีย

สารบัญ

บทนำ		3
บทที่ 1	กำเนิดภาษาอังกฤษ	11
บทที่ 2	ฝรั่งเศสบุก	21
บทที่ 3	ทำไมเราเลี้ยง PIG แต่กิน PORK	31
บทที่ 4	ไก่กลายเป็นพุลได้อย่างไร	37
บทที่ 5	ทำไมคนอเมริกันเรียกฟุตบอลว่า SOCCER	43
บทที่ 6	PIE ที่มีอายุมากกว่า 6,000 ปี	53
บทที่ 7	ทำไม GENERAL มีความหมาย ทั้งทั่วไปและนายพล	61
บทที่ 8	จากเกลือไปถึงโบท็อกซ์	67
บทที่ 9	ทำไม CORNED BEEF ไม่มีข้าวโพด	75
บทที่ 10	ทำไมคำว่า MAGAZINE จึงเป็นได้ทั้งนิตยสาร และซองกระสุนปืน	83
บทที่ 11	ที่มาของชื่อรถถังและ RACIAL SLUR	93

บทที่ 12	ทำไมฮิตเลอร์เกลียดนาซี	103
บทที่ 13	จากระเบิดปรมาณูถึงบิกินีและก๊อตซิลล่า	111
บทที่ 14	ทำไม BACHELOR จึงแปลว่าหนุ่มโสด และปริญญาตรี	119
บทที่ 15	ทำไม ARM จึงแปลว่าแขนและอาวุธ แล้วคำว่า PRETZEL เกี่ยวกับแขนอย่างไร	127
บทที่ 16	เรื่องของตัว (CORPUS) และหัว (CAPIT)	135
บทที่ 17	THE KOP มาจากไหน แล้วดับไปทำอะไรใน LIVERPOOL	143
บทที่ 18	กำเนิด COMMANDO และทำไม DATE จึงหมายถึงการออกเดท	151
บทที่ 19	อาณาจักรไรซ์ที่สามมาจากไหน แล้วทำไม คำว่า RIGHT จึงแปลว่าขวาและถูกต้อง	163
บทที่ 20	รูกในหมากรูกแปลว่าอะไร แล้วเช็คอิน เกี่ยวข้องกับเช็คธนาคารอย่างไร	171
บทส่งท้าย		181
เกี่ยวกับผู้เขียน		187

01

กำเนิดภาษาอังกฤษ

กาลครั้งหนึ่งนานประมาณ 5,000 - 6,000 ปีมาแล้ว มีเกาะแห่งหนึ่งตั้งอยู่สุดขอบทางด้านตะวันตกของทวีปยุโรป เกาะแห่งนี้แต่เดิมชื่ออะไรเราไม่รู้ ชาวเกาะเมื่อ 5,000 ปีก่อนเรียกตัวเองว่าอะไรเราก็ไม่รู้ เรารู้แค่เกาะแห่งนี้มีผู้อาศัยอยู่เพราะก้อนหินที่พวกเขานำมาตั้งเรียง ๆ กันเป็นวงกลมยังคงอยู่มาจนถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะก้อนหินกลุ่มหนึ่งที่มีขนาดใหญ่มากที่เราเรียกกันว่าสโตนเฮนจ์ (Stonehenge) ปัจจุบันเราเรียกเกาะที่มีคนอาศัยอยู่มานานหลายพันปีแห่งนี้ว่าเกาะอังกฤษ

คราวนี้เราเดินทางออกจากเกาะนะครีบ ข้ามน้ำข้ามทะเลมายืนบนแผ่นดินยุโรปกันบ้าง ประมาณสัก 3,000 ปีมาแล้ว แถว ๆ บริเวณที่เป็นเมืองฮอลสแตท (Hallstatt) ประเทศออสเตรียในปัจจุบัน มีคนกลุ่มหนึ่งที่ใช้ภาษาเคลต์ (Celt) อาศัยอยู่ เนื่องจากพวกเขาใช้ภาษาเคลต์ เราจึงเรียกพวกเขาว่า ชาวเคลต์ (Celts) ในเวลาต่อมาอาจจะเป็นเพราะการเดินทางย้ายถิ่นบวกกับการรบกสิ่นวัฒนธรรมของคนอื่น ๆ ทำให้ภาษาและวัฒนธรรมของพวกเขากระจัดกระจายไปทั่วยุโรป ตั้งแต่ดินแดนที่เป็นสเปนในปัจจุบัน ไหลยาวผ่านฝรั่งเศส เยอรมนี ตอนเหนือของอิตาลี ตอนเหนือของคาบสมุทรบอลข่าน (Balkans) จนเข้าไปถึงส่วนที่เป็นประเทศตุรกีอีกเล็กน้อย คือเรียกว่ากระจัดกระจาย

กินบริเวณกว้างไปเกือบทั่วยุโรป

เมื่อประมาณสัก 2,700 ปีที่แล้ว ชนเผ่าเคลต์กลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งก็นั่งเรือจากแผ่นดินยุโรปมายังเกาะซึ่งมีสโตนเฮนจ์ ตั้งอยู่ แรก ๆ ชาวเคลต์แวะมาเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสิ่งของแล้วก็ นั่งเรือกลับไปยังบ้านตัวเอง มีบ้างเหมือนกันที่มาแล้วเกิดติดใจ เกาะแห่งนี้จึงไม่ยอมกลับไปยุโรป เมื่อเวลาผ่านไปนานขึ้นชนเผ่าเคลต์ที่ย้ายมาตั้งรกรากก็มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ชาวพื้นเมืองที่สร้างสโตนเฮนจ์ก็เริ่มไม่พอใจ จึงพยายามต่อสู้ขับไล่ แต่ชนเผ่าเคลต์มีเทคโนโลยีในการผลิตอาวุธที่ก้าวหน้ากว่า คือผลิตเหล็กได้ ชี้นำเป็น ทำสงครามเก่ง ส่วนกลุ่มคนที่สร้างสโตนเฮนจ์ใช้แต่อาวุธที่ผลิตด้วยบรอนซ์ซึ่งไม่แข็งเท่าเหล็ก อาจจะได้ชี้นำ หรือ ถ้ำชีก็ไม่เก่งเท่าชาวเคลต์ ไม่นานชาวเคลต์จึงเข้ามายึดเกาะแทน ผู้อยู่อาศัยเดิม ต่อมาวัฒนธรรมและภาษาของชาวเคลต์ก็กลืน วัฒนธรรมและภาษาของชาวพื้นเมืองเดิมหายไปหมด จนทุกวันนี้ เราไม่รู้ว่าพวกเขาชื่อใคร

ประมาณสัก 2,500 ปีที่แล้ว อาณาจักรเปอร์เซียที่ยิ่งใหญ่ มโหฬารพยายามบุกมาตีเมืองหรือรัฐเล็ก ๆ หลายแห่งบน คาบสมุทรบอลข่าน แต่รัฐเล็ก ๆ เหล่านั้นนำโดยรัฐที่ชื่อเอเธนส์ (Athens) ของชาวกรีกก็รวมพลังกันต่อสู้จนเอาชนะเปอร์เซีย ที่ยิ่งใหญ่ได้ หลังจากนั้นอารยธรรมของกรีกก็เริ่มยิ่งใหญ่และมี อิทธิพลไปยังดินแดนอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง ชาวกรีกสมัยนั้นมีทั้ง นักคิด นักปรัชญา และนักสำรวจมากมาย แม้ว่าชาวกรีกจะอาศัย อยู่ไกลถึงคาบสมุทรบอลข่าน แต่ก็รู้ว่าสุดขอบทางทิศตะวันตก ของแผ่นดินยุโรปออกไปมีเกาะใหญ่เกาะหนึ่งตั้งอยู่ ซึ่งชาวกรีก เรียกเกาะนั้นว่า Prettanike (เพรท-ทา-นิค-เก้)

ประมาณสัก 2,400 ปีที่แล้ว เมื่ออารยธรรมกรีกเสื่อม

การกระจายตัวของวัฒนธรรมเคลติกของชาวเคลต์
ที่เริ่มต้นจากบริเวณ Hallstatt จนแผ่ขยายไปเกือบทั่วยุโรป

อำนาจลง ก็มีอาณาจักรใหม่เกิดขึ้นมาแทนที่ นั่นคืออาณาจักรโรมัน (Roman) แม้ว่าชาวโรมันจะรู้สึกว่าการสู้โรมันไม่ได้ แต่ก็แอบชื่นชมวัฒนธรรมของกรีกอยู่ไม่น้อย จึงแอบผนวกวัฒนธรรมรวมไปถึงภาษาของกรีกเข้ากับวัฒนธรรมตัวเอง หรืออาจพูดง่าย ๆ ได้ว่า ภายในอารยธรรมโรมันก็มีอารยธรรมกรีกแฝงตัวอยู่ ชาวโรมันเริ่มต้นสร้างเนื้อสร้างตัวมาจากเมืองเล็ก ๆ บนคาบสมุทรอิตาลีที่ชื่อว่า โรม (Rome) ต่อมาชาวโรมันก็สร้างกองทัพที่แข็งแกร่ง แล้วก็ขยายอิทธิพลผนวกดินแดนอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโรมันมากขึ้นเรื่อย ๆ ลากยาวไปจนสุดขอบของแผ่นดินทางทิศตะวันตก เมื่อมองข้ามทะเลไป ชาวโรมันก็รู้ว่า ถ้านั่งเรือออกไปนั้นจะมีเกาะใหญ่แห่งหนึ่งที่ชาวกรีกเรียกว่า

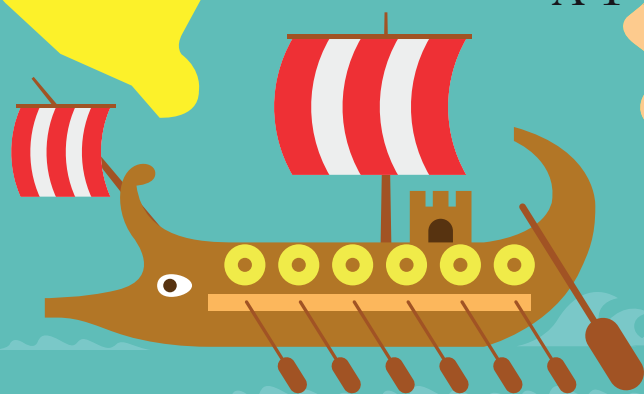
ROMAN EMPIRE

ROME

BARI

ATHENS

MEDITERRANEAN SEA

BLACK SEA

CASPIAN SEA

ANATOLIA

SYRIA

เพรททานิกเก้ ชาวโรมันจึงเรียกชื่อตามแต่เพี้ยนนิด ๆ พองามว่า บริทานเนีย (Britannia) และในอีกพันกว่าปีต่อมากลายเป็น คำว่า Britain แบบที่เราคุ้นเคยกัน

อยู่มาวันหนึ่ง ประมาณสัก 2,000 ปีที่แล้ว แม่ทัพคนเก่ง ของโรมันคนหนึ่งมีชื่อว่า จูเลียส ซีซาร์ (Julius Caesar) ก็เดินทาง ข้ามน้ำข้ามทะเลบุกไปยังเกาะบริทานเนีย แต่เมื่อไปถึง มองซ้าย มองขวาไม่เห็นอะไรน่าสนใจ จึงพูดว่า *veni, vidi, vici* (เวนี้ วิดี วิคี) หรือแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า *I came, I saw, I conquered* ฉันทมาแล้วนะ เห็นแล้วนะ พิฆิตแล้วนะ ฉันทกลับแล้วนะ แล้ว จูเลียส ซีซาร์ ก็กลับกรุงโรมไปเฉย ๆ โดยไม่ได้สนใจทำอะไรกับ เกาะบริทานเนียนี่สักเท่าไร เป็นเวลาอีกหลายปีต่อมารอโรมัน จะบุกมาอีกรอบ แล้วคราวนี้ไม่ได้แค่แวะมาเยี่ยมเฉย ๆ เหมือน ที่จูเลียส ซีซาร์ ทำ แต่มาแล้วยึดเกาะบริทานเนียเป็นจังหวัดหนึ่ง ของอาณาจักรโรมันเลย

หลังจากที่โรมันบุกมาบริทานเนียอีกครั้ง ชาวเกาะบริทานเนีย (ซึ่งตอนนั้นก็คือชนเผ่าเคลต์) ส่วนหนึ่งก็หนีขึ้นไปอาศัยอยู่ทาง ตอนเหนือของเกาะ (ซึ่งไม่ค่อยน่าอยู่) บางส่วนก็ปรับตัวและ กลายเป็นชาวโรมันไป เมื่อโรมันเป็นใหญ่ ใครอยากก้าวหน้าใน การงาน อยากค้าขายกับชาวโรมันก็ต้องพูดภาษาโรมัน ชาวเกาะ บางคนที่เคยพูดภาษาเคลต์ ก็เลยเปลี่ยนมาพูดภาษาละตินบ้าง แต่ชาวบ้านร้านตลาดทั่วไปส่วนใหญ่ก็ยังใช้ภาษาเคลต์สนทนา ในชีวิตประจำวันเช่นเดิม ชาวเกาะบริทานเนียจึงพูดละตินผสม ปน ๆ ไปกับภาษาเคลต์อยู่นานเช่นนี้กว่า 400 ปี

แต่แล้ววันหนึ่งประมาณสัก 1,600 ปีที่แล้ว อาณาจักรโรมัน ที่เคยยิ่งใหญ่ก็ถึงคราวเสื่อมลงบ้าง เริ่มต้นจากความที่โรมันใหญ่ เกินกว่าที่ผู้นำจะดูแลไหว อาณาจักรโรมันจึงต้องแยกออกเป็น สองส่วนคือโรมันตะวันตกและโรมันตะวันออก ต่อมาไม่นาน โรมันตะวันตกก็ถูกคนเถื่อนชนเผ่าเยอรมัน (เถื่อนในสายตาของ

โรมัน แต่จริง ๆ ก็ไม่ได้เถื่อนอย่างที่โดนใส่ร้าย) จากทางทิศเหนือบุกเข้ามาทำลาย เมื่อโรมันยังเอาตัวเองไม่รอด กองทัพโรมันก็เลยต้องถอนทหารออกจากเกาะบริทานเนีย แล้วปล่อยให้ชาวเกาะดูแลตัวเองกันไป

เมื่อชาวเกาะบริทานเนียไม่มีลูกพี่โรมันคอยคุ้มกันให้ เช่นที่แล้มา เกาะบริทานเนียจึงเริ่มมีคนกลุ่มใหม่เดินทางแวะมาเยี่ยมเยียนบ้าง คราวนี้เป็นที่ของชนเผ่าเยอรมัน ชนเผ่าเยอรมันที่เดินทางมาใหม่เหล่านี้มีหลายกลุ่ม มาจากหลายที่ บางพวกชื่อแซกซอนส์ (Saxons) บางพวกชื่อจูตส์ (Jutes) บางพวกชื่อแองเกิลส์ (Angles) เมื่อมาแล้วก็ไม่ได้มาตัวเปล่า แต่เอาภาษาตัวอักษร และวัฒนธรรมติดตัวมาด้วย พวกนี้แวะมาแล้วก็ไม่ค่อยจะยอมกลับ คือมาแล้วจับจองที่ดินตั้งรกรากทำไร่ทำนาเป็นลำเป็นสันกันเลยทีเดียว แรก ๆ ก็พออยู่ปนกันไปกับชาวเกาะได้ (ซึ่งตอนนี้มีทั้งชนเผ่าเคลต์และชาวโรมันบ้าง) แต่เมื่อชนเผ่าเยอรมันมาเยอะขึ้นเรื่อย ๆ ก็มีการต่อสู้แย่งที่ทำกินกันบ้าง แต่สุดท้ายชาวเกาะก็สู้พวกเยอรมันที่มาใหม่เหล่านี้ไม่ไหว กลุ่มคนที่ใช้ภาษาเคลต์จึงถูกไล่ให้ต้องหนีไปอยู่อาศัยทางเหนือของเกาะแถว ๆ บริเวณซึ่งในปัจจุบันคือสกอตแลนด์ (Scotland) และเวลส์ (Wales) ไป

ส่วนพื้นที่ซึ่งชนเผ่าเยอรมัน แองเกิลส์ แซกซอนส์ และจูตส์ เข้ามาอาศัยอยู่ก็พูดภาษาของชนเผ่าเยอรมันที่มีชื่อเรียกว่า Anglo-Saxon (ออกเสียงว่า แองกโล-แซกซอน) ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลเยอรมันที่มีชื่อว่า เจอร์มานิก (Germanic)

และด้วยเหตุนี้เองภาษา Anglo ของชาว Angles (ซึ่งย้ายมาจากดินแดนที่ชื่อ Engles) จึงกลายมาเป็นชื่อของภาษาอังกฤษ (Englisc) ก่อนจะกลายมาเป็นอิงลิช (English) ในปัจจุบัน

ต่อมาอีกหน่อยคือประมาณสัก 1,400 ปีที่แล้ว ก็เริ่มมี

นักบวชในศาสนาคริสต์เดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนาบนเกาะบริทานเนีย เนื่องจากนักบวชเหล่านี้ใช้ภาษาละติน (ของโรมัน) และเขียนด้วยตัวอักษรโรมัน คนกลุ่มแรก ๆ ที่หันมานับถือศาสนาคริสต์ซึ่งก็คือ กษัตริย์ ราชวงศ์และขุนนาง จึงใช้ภาษาละติน (ของชาวโรมัน) ภาษาละตินซึ่งเคยสำคัญลดลงนับตั้งแต่งอททัพรอมันจากไปจึงกลับมามีความสำคัญอีกครั้งหนึ่ง ส่วนชาวบ้านทั่วไปในระยะแรก ๆ ยังไม่ยอมรับศาสนาคริสต์ จึงใช้ภาษาอังกฤษแบบดั้งเดิมต่อไปอีกระยะหนึ่ง

ภาษาอังกฤษในยุคสมัยนั้นปัจจุบันเราเรียกว่าเป็นภาษาอังกฤษแบบ Old English ซึ่งก็คือภาษาเยอรมันโบราณที่ชื่อ Anglo-Saxon เป็นหลักผสมด้วยละติน โดยเฉพาะคำที่ใช้ในทางศาสนาและคำศัพท์ของชนชั้นสูง และเหาะด้วยภาษาเคลต์ที่เหลืออยู่เพียงเล็กน้อย (ส่วนใหญ่จะเป็นชื่อทางภูมิศาสตร์และแม่น้ำลำคลอง)

แต่เรื่องราวยังไม่จบแค่นั้นครับ เพราะอีกไม่นานนัก คือ ประมาณ 1,100 ปีที่แล้ว ก็มีคนกลุ่มใหม่อีกกลุ่มแวะมาเยี่ยม เกาะบริทานเนียบ้าง (เยี่ยมแล้วไม่กลับเช่นกัน) คนกลุ่มนี้เดินทาง มาจากดินแดนทางทิศเหนือ จึงเป็นที่รู้จักในชื่อ Northmen หรือ Norsemen คนกลุ่มใหม่นี้เป็นชาวแดนนิช (Danish) หรือ ชาวเดนส์ (Danes) แต่ชื่อที่คนทั่วไปน่าจะคุ้นเคยกว่าคือ ไวกิ้ง (Vikings)

พวกไวกิ้งนี้แรก ๆ ก็มาแค่ปล้นสะดม เผา ชฆ่า แล้วก็กลับไป แต่ต่อมาเมื่อปล้นแล้วเกิดติดใจไม่ยอมกลับบ้านเมืองของตัวเอง กษัตริย์ของอังกฤษ (ซึ่งเป็นชนเผ่าเยอรมัน Anglo-Saxon) เลยตัดสินใจยกที่ดินให้ทำกินเป็นเรื่องเป็นราว โดยหวังว่า เมื่อไวกิ้งปักหลักเพาะปลูกได้แล้วจะไม่มาปล้นสะดมกันอีก ดินแดนที่ชาวเยอรมันยกให้ชาวเดนส์จึงมีชื่อเรียกว่า เดนลอร์ (Danelaw คืออยู่ใต้กฎของชาวเดนส์) เมื่ออยู่กันไปนานเข้า ชาวอังกฤษกับชาวเดนส์ก็เริ่มรู้จักกันมากขึ้น แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กันมากขึ้น ภาษาเยอรมันผสมละตินแบบ Old English จึงได้รับ ส่วนผสมจากภาษา Old Norse ของไวกิ้งมาผสมรวมเข้าไปอีก ถึงตอนนี้ Old English จึงมีส่วนผสมของทั้งเยอรมัน ละติน เคลติก (น้อยมาก ๆ) และ Old Norse ของไวกิ้ง

ยังครับ เรื่องราวยังไม่จบ เพราะเกาะบริทานเนียกำลังจะโดน บุกอีกครั้ง และครั้งนี้อาจจะถือได้ว่าเป็นการโดนบุกครั้งสำคัญ ที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษ สำคัญขนาดที่ว่า เด็กนักเรียนชาวอังกฤษส่วนใหญ่ทุกวันนี้ จำปี ค.ศ. 1066 หรือ ปีที่โดนบุกได้ขึ้นใจ แต่ก่อนจะพูดถึงการบุกในปี ค.ศ. 1066 ผมอยากจะชวนแวะไปปารีสกันก่อนครับ

เพราะก่อนหน้านั้นประมาณ 800 ปี ไวกิ้งบุกไปยังเมือง ปารีสครับ...

อนุสาวรีย์ Rollo ในแคว้นนอร์มันดี
ผู้นำทัพไวคิงบุกฝรั่งเศส และได้ครองแคว้นนอร์มันดีในเวลาต่อมา

02

ฝรั่งเศสบุก

ไม่ได้มีแต่เกาะบริทานเนียเท่านั้นที่โดนไวกิงบุก ชุมชนเล็ก ๆ ตามแม่น้ำเซน (Seine แม่น้ำสายหลักของประเทศฝรั่งเศส) รวมไปถึงเมืองปารีสซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในขณะนั้นก็โดนไวกิงบุกหลายครั้งเช่นกัน

ครั้งหนึ่งกองทัพของไวกิงด้วยการนำของนักรบที่ชื่อ โรลโล (Rollo) บุกไปยังเมืองปารีสอีกครั้ง ตามตำนานเล่ากันว่า โรลโล ตัวใหญ่มากจนไม่มีม้าตัวไหนรับน้ำหนักเขาได้ ดังนั้นเขาจึงต้องไปไหนด้วยการเดิน จนมีสมญานามว่า Rollo the Walker การบุกของไวกิงในครั้งนั้น แม้ว่าฝรั่งเศสจะพอสู้ได้ แต่ก็ไม่สามารถเอาชนะถึงขนาดจะขับไล่ไวกิงไปตลอดกาลได้ สุดท้ายกษัตริย์ของฝรั่งเศสที่ชื่อ ชาร์ลส์ที่ 3 หรือ Charles the Simple (simple ในที่นี้หมายถึงง่าย ๆ เปิดเผย ตรงไปตรงมา) จึงตัดสินใจเจรจาขอสงบศึกและยกดินแดนทางตอนเหนือของฝรั่งเศสให้กับโรลโล และพรรคพวกทำมาหากิน โดยมีข้อแลกเปลี่ยนใหญ่ ๆ สองข้อคือ หนึ่ง โรลโลจะต้องช่วยต่อสู้ป้องกันไม่ให้ไวกิงกลุ่มอื่นเข้ามาโจมตีปารีสอีก สอง โรลโลจะต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์

เมื่อดินแดนทางตอนเหนือของฝรั่งเศสกลายเป็นของชาวไวกิง หรือ Norsemen ดินแดนแถวนั้นต่อมาจึงมีชื่อเรียกว่า นอร์มัน (Normans) หรือแคว้นนอร์มันดี (Normandy) ในปัจจุบัน ลูกหลานของโรลโลก็กลายเป็น Duke of Normandy ที่พูดภาษาฝรั่งเศสไป

แต่ก็เป็นฝรั่งเศสแบบนอร์มันดีซึ่งมีคำและสำเนียงแตกต่างไป
จากภาษาฝรั่งเศสของปารีสบ้าง

ประมาณ 150 ปีผ่านไป...

ในปี ค.ศ. 1066 กษัตริย์เอ็ดเวิร์ด หรือ Edward the Confessor ของเกาะอังกฤษสิ้นพระชนม์ลง ด้วยความที่กษัตริย์เอ็ดเวิร์ดไม่มีรัชทายาทสืบราชบัลลังก์ต่อ ขุนนางคนสำคัญที่ชื่อแฮโรลด์ ก็อดวินสัน (Harold Godwinson) จึงถือโอกาสตั้งตัวเองขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์องค์ต่อไป เมื่อข่าวนี้เดินทางข้ามทะเลไปถึงแคว้นนอร์มันดีในประเทศฝรั่งเศส วิลเลียม (William, Duke of Normandy) ซึ่งเป็นลื้อ (หมายถึงเป็นลูกของเหลน) ของโรลโลก็โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ เพราะก่อนหน้านั้นสองปี ขุนนาง

03

ทำไมเราเลี้ยง PIG แต่กิน PORK

ทำไมในภาษาอังกฤษถ้าเราเลี้ยงหมู เราจะพูดว่าเลี้ยง pig แต่เวลาเรากินเนื้อหมูเราจะไม่พูดว่ากิน pig แต่เราต้องกิน pork? แล้วไม่ใช่แค่ pig กับ pork นะครับ ในภาษาอังกฤษเวลาเราเลี้ยงวัว เราพูดว่าเลี้ยง cow แต่เวลากินเรากิน beef เราเลี้ยงกวางเราพูดว่าเลี้ยง deer แต่เรากินเนื้อ venison (เวนิสัน) ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น?

เรื่องราวมันเริ่มต้นมาจากการที่ชาวนอร์มัน (วิลเลียมแห่งนอร์ม็องดี) บุกเกาะอังกฤษในปี ค.ศ. 1066 ครับ

ชาวบ้านหรือชาวพื้นเมืองเดิมจะใช้ภาษาอังกฤษที่มีรากมาจากภาษาเจอร์มานิก (Germanic) ที่ชื่อ แองโกล-แซกซอน (Anglo-Saxon สะกดว่า โกล แต่ออกเสียงว่า กิล นะครับ) ส่วนกษัตริย์ ขุนนาง และชนชั้นปกครองจะใช้ภาษาฝรั่งเศส แม้ว่าต่อมาภาษาราชการจะเปลี่ยนเป็นภาษาอังกฤษและเปลี่ยนมานานเป็นพันปีแล้วก็ตาม แต่รากของการใช้ภาษาฝรั่งเศสของคนระดับไฮโซยังคงอยู่จนถึงทุกวันนี้

ชนชั้นสูง ชนชั้นปกครองซึ่งนั่งโต๊ะอาหารที่คนรับใช้มาเสิร์ฟ จะพูดกันด้วยภาษาฝรั่งเศส ขณะที่ประชาชนซึ่งทำไร่ทำนา เลี้ยงสัตว์ และเป็นนายพรานพูดภาษาอังกฤษ การเลือกใช้คำจึงแตกต่างกัน เมื่อนายพรานออกล่าหมูจะพูดว่า ล่า pigge (พิกเก้ ต่อมาเพี้ยนเป็น pig) แต่เมื่อชาววังจะกินหมูจะสั่งด้วยภาษาฝรั่งเศสว่าจะกิน porc (ต่อมาเพี้ยนเป็น pork) เมื่อชาวบ้าน

ลัมวัว เขาจะพูดว่าลัม cow แต่เมื่อชาววังจะกินเนื้อวัว เขาจะสั่งด้วยภาษาฝรั่งเศสว่าจะกิน beuf (เบอฝ ต่อมาเพี้ยนเป็น beef) เมื่อชาวบ้านเลี้ยงลูกวัว เขาจะพูดว่าเลี้ยง calf แต่เมื่อชาววังอยากกินเนื้อลูกวัว เขาจะสั่งด้วยภาษาฝรั่งเศสว่าจะกิน veal เมื่อชาวบ้านเลี้ยงแกะ เขาจะพูดว่าเลี้ยง sheep แต่เมื่อชาววังอยากกินเนื้อแกะ เขาจะสั่งด้วยภาษาฝรั่งเศสว่าจะกิน mouton (มุตอง ต่อมาเพี้ยนเป็น mutton)

ส่วนคำว่า venison ที่แปลว่าเนื้อกวางมีที่มาซึ่งซับซ้อนกว่าคำอื่นเล็กน้อยครับ

กวางในภาษาฝรั่งเศสใช้ว่า (le) cerf (เลอ แซร์ค์) ซึ่งดูแล้วไม่ใกล้เคียง venison เลยใช่ไหมครับ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะคำว่า venison ที่แปลว่า เนื้อกวาง ไม่ได้มาจากคำว่า cerf แต่มีรากศัพท์ที่มาจากคำศัพท์ในภาษาละตินว่าเวนาติโอ (venatio) ที่แปลว่าการล่า ฝรั่งเศสโบราณซึ่งเป็นภาษาลูกของภาษาละตินจึงมีคำว่า venesoun ซึ่งหมายถึงสัตว์ต่าง ๆ ที่ได้จากการล่า แต่สัตว์ที่ล่าได้ส่วนใหญ่จะเป็นกวาง กระต่าย และหมูป่า สุดท้ายหอยมาออกที่กวาง คำว่า venison จึงหมายถึงเนื้อกวางไป

ไม่เพียงแต่ชื่ออาหารเท่านั้นครับที่คำศัพท์ให้ความรู้สึกของชนชั้น คำหลายคำในปัจจุบันแม้จะผ่านมากเกือบพันปีแล้วก็ตาม ถ้ามีรากมาจากภาษาฝรั่งเศสก็ยังฟังดูไฮโซกว่าหรือฟังเป็นทางการมากกว่า เช่น

Anglo-Saxon ต้องการอะไรก็จะพูดว่า want แต่นอร์มันใช้คำว่า desire

Anglo-Saxon ต้องการจะถามอะไรจะใช้คำว่า ask ส่วนนอร์มันใช้คำว่า inquire

Anglo-Saxon จะตอบอะไรจะใช้คำว่า answer แต่นอร์มันใช้คำว่า reply หรือ response

05

ทำไมคนอเมริกันเรียกฟุตบอลว่า SOCCER

เคยสงสัยไหมครับว่า ทำไมคนส่วนใหญ่ในโลกเรียกกีฬาฟุตบอลว่า ฟุตบอล (football) แต่ทำไมคนอเมริกันถึงทำตัวแปลกแยกแล้วเรียกกีฬานี้ว่า ซ็อคเกอร์ (soccer)?

ถ้าเราคิดแบบง่าย ๆ แบบใช้สามัญสำนึกว่ากีฬาที่เตะลูกบอลด้วยเท้าก็น่าจะเรียกว่า football จึงจะถูก ส่วนกีฬาที่อเมริกาเรียกว่าฟุตบอล (ซึ่งเล่นด้วยมือเป็นส่วนใหญ่) ควรจะมีชื่ออื่นที่ไม่ใช่ฟุตบอล เห็นด้วยไหมครับ?

แต่สามัญสำนึกของเราครั้งนี้อาจจะผิดได้ครับ แล้วความ
สับสนของชื่อกีฬานี้ก็อาจจะต้องโยนความผิดไปให้กับชาวอังกฤษ
โทษฐานที่เป็นคนริเริ่มเรียกกีฬาชื่อว่า...ซ็อคเกอร์

กีฬาลักษณะที่ใช้เท้าเตะลูกกลม ๆ ไปมานี้ อาจจะพูดได้ว่า
มีเล่นกันเกือบจะทั่วโลกมาเป็นพัน ๆ ปีแล้วครับ ซึ่งจะว่าไปแล้ว
ก็ไม่แปลกเพราะมันไม่ได้ยากอะไรที่ใครจะคิดเกมที่ใช้เท้าเตะ
นูนนี้ไปมา ในอังกฤษก็เช่นกัน เกมในลักษณะที่ใช้เท้าเป็นส่วนหนึ่ง
ของการเตะลูกกลม ๆ มีมานานอย่างน้อย ๆ ก็ตั้งแต่สมัยกองทัพ
โรมันบุกมาที่เกาะอังกฤษแล้ว อาจเป็นเพราะมนุษย์ชอบเตะนูนนี้
มาแต่โบราณ แถมกฎเกณฑ์ก็ไม่ได้ซับซ้อนอะไร จึงเป็นไปได้
ว่ากีฬาเตะลูกกลม ๆ ด้วยเท้าอาจจะถูกคิดค้นขึ้นในหลาย ๆ ที่
ทำให้กีฬาเมื่อถูกบันทึกเป็นหลักฐานครั้งแรก ๆ แต่ละที่ก็เล่น
ด้วยกฎกติกาที่แตกต่างกันไป แต่เฉพาะในอังกฤษก็มีกีฬาที่เตะ
ลูกบอลด้วยเท้าแบบต่าง ๆ เป็นสิบหรืออาจจะเป็นร้อย ๆ ชนิด

ในช่วงประมาณปี ค.ศ. 1800 กีฬาเตะบอลด้วยเท้า
(และใช้มือบ้าง) เป็นที่นิยมในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ
ของอังกฤษเป็นจำนวนมาก แต่ละมหาวิทยาลัยก็มีกฎกติกา
ของตัวเองซึ่งต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ วันหนึ่งนักศึกษ
มหาวิทยาลัยเหล่านี้เกิดอยากจะแข่งฟุตบอลระหว่างมหาวิทยาลัย
ขึ้นมา แต่ถ้ากติกาของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่เหมือนกันก็คง
แข่งกันยาก นักศึกษาเหล่านี้จึงรวมตัวกันเป็นสมาคมฟุตบอล
หรือ Football Association ขึ้น แล้วเรียกฟุตบอลแบบมาตรฐาน
ที่จะใช้ในการแข่งนี้ว่าเป็นฟุตบอลแบบ Association Football

แต่ก็อย่างที่รู้ ๆ กันทั่วไปนะครับ เด็กวัยรุ่นทั่วโลกทุกยุค
ทุกสมัยจะต้องมีภาษาเป็นของตัวเอง จะเรียกแบบธรรมดา ๆ
มันก็ไม่ฮิป จึงต้องเรียกฟุตบอลแบบมาตรฐานนี้ในชื่อย่อ ๆ ว่า
แอสซ็อค (assoc ซึ่งย่อมาจาก association อารมณ์คล้าย ๆ
กับการย่อ “บอกตรง ๆ” เป็น “บ่อดตง”) แต่แค่นั้นไม่พอ เรียก

assoc เดี่ยวใคร ๆ ก็ฟังออก บวกกับวัยรุ่นอังกฤษยุคนั้นชอบเติม คำว่า เอ้อ หรือ อ้า เข้าไปหลังคำ เพราะเชื่อว่ามันจะทำให้ดูเท่ เช่น rugby football ก็เรียกเป็น rugger ดังนั้น assoc จึงถูก เรียกเป็น socca บ้าง socker บ้าง หรือไม่ก็ soccer สุดท้าย เมื่อใช้ไปนาน ๆ เด็กวัยรุ่นเหล่านี้อายุมากขึ้นกลายเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ คำว่า soccer ที่ตั้งขึ้นมาฮิป ๆ จึงกลายเป็นคำมาตรฐานไปซะ เฉย ๆ

ในช่วงแรก ๆ นั้น กีฬา soccer แบบมาตรฐานนิยมเล่นกัน เฉพาะในหมู่ไฮโซ ซึ่งก็คือคนที่มีโอกาสเรียนมหาวิทยาลัย ต่อมา เมื่อกีฬานี้แพร่หลายไปยังคนระดับล่างหรือชนชั้นแรงงาน มากขึ้น ฟุตบอลกติกาใหม่นี้ก็ถูกเรียกในหมู่ชนชั้นแรงงานว่า football (แทนฟุตบอลกติกาอื่น ๆ ที่เคยเล่นมาก่อนหน้า) ดังนั้น ในช่วงเวลาที่ว่านี้ คนอังกฤษจึงเรียก soccer และ football สลับกันไปมาได้โดยไม่รู้สึกว่าต่างกันยังไง

ต่อมาเมื่อกีฬานี้แพร่หลายไปทั่วโลก ชื่อที่ได้รับความนิยม มากกว่าก็คือ football ส่วนสาเหตุก็พอจะเดาได้ไม่ยาก คือชื่อ มันตรงตัว เล่นด้วยเท้าก็ควรจะชื่อ football ส่วนคำว่า soccer คืออะไร มาจากไหน แปลว่าอะไร? ไม่มีใครรู้ (พูดง่าย ๆ คือ คนชาติอื่น ๆ ไม่เกิดมุกไปด้วย แอชช็อค ช็อคก้า ช็อคเก้ออะไร? ฉันทันไม่เกิด)

แต่ที่อเมริกา มีเหตุผลที่แตกต่างไปครับ เพราะเมื่อกีฬา ฟุตบอลที่เล่นด้วยเท้าเดินทางไปถึงประเทศอเมริกานั้น ชาวอเมริกัน มีกีฬาที่คลั่งไคล้ชื่อฟุตบอลเล่นกันอยู่ก่อนแล้ว กีฬาใหม่ที่ ชื่อซ้ำกันจึงเกิดยาก สุดท้ายกีฬาที่ใช้เท้าเตะบอลจึงต้องไปใช้ อีกชื่อหนึ่งที่เป็นทางเลือก และชาวอังกฤษก็ใช้เรียกกันอยู่แล้ว นั่นก็คือ soccer

คำถามที่น่าสนใจคือ แล้วทำไมในประเทศอังกฤษซึ่งเป็น ต้นกำเนิดของคำว่า soccer จึงเลิกใช้คำนี้ไป?

07

ทำไม GENERAL มีความหมาย ทั้งทั่วไปและนายพล

เคยสงสัยไหมครับว่า ทำไมคำว่า general ถึงได้มีความหมาย
ว่าทั่วไป และนายพล? คำว่าทั่วไป มันให้ความรู้สึกธรรมดาทั่วๆไป
ดาษดื่น แต่ถ้าจับเป็นถึงทหารระดับนายพลแล้วก็ไม่น่าจะธรรมดา
ทั่วไปใช่ไหมครับ? แล้วทำไมคำเดียวกันนี้จึงให้ความหมายที่เหมือน
จะไปคนละทิศทางกันเลย

ทั้งหมดเริ่มต้นจากคำที่เราค้างกันไว้ในบทที่ 5 นั่นคือคำว่า
gene

ภาษากรีกโบราณมีคำว่า genos (จีนอส) ซึ่งเสียงพ้องกับ
คำในภาษาละตินว่า genus (จีนัส) ซึ่งต่างก็หมายถึงการเกิดทั้งคู่
เชื่อว่าคำทั้งสองนี้น่าจะมีต้นกำเนิดมาจากคำเดียวกันในภาษา
PIE ที่ออกเสียงว่า *gene (เจ-เน) จากนั้นมาทั้งคำว่า genos
ในภาษากรีก และ genus ในภาษาละตินก็เป็นต้นกำเนิดของคำ
ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดในภาษาอังกฤษอีกหลายคำ ตัวอย่างเช่น
คำว่า genesis ที่แปลว่า การเกิดหรือการเกิดขึ้นครั้งแรก คำว่า
generate ที่แปลว่า การสร้าง การผลิต สองคำนี้คงไม่ต้องคุย
อะไรกันมากใช่ไหมครับ เพราะหน้าตาเกือบออกอยู่แล้วว่าเป็นลูก
genos หรือ genus แน่ ๆ

เมื่อมีการเกิด ก็จะมีรุ่นใหม่ขึ้นมา ซึ่งก็คือคำว่า generation
ที่แปลว่า รุ่นใหม่ ถ้าเราเติมคำว่า re ที่แปลว่า อีกครั้ง ไว้ข้างหน้า
คำว่า generate เราก็จะได้คำว่า regenerate ที่แปลว่า เกิดขึ้น

อีกครั้งหรือออกขึ้นมาใหม่ แต่ถ้าเราเติมคำว่า de ที่มีความหมายไปทางลบ หรือหมายถึงการลดไว้ข้างหน้าแทน เราก็จะได้คำว่า degenerate ที่แปลว่า เสื่อมหรือแย่ง ซึ่งมาจากความหมายว่า สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่แย่งหรือเสื่อมลงกว่าของเดิม ถ้าเราเติมนำคำว่า pro ที่หมายถึง ด้านหน้าหรือต่อไป มาเติมไว้ข้างหน้าคำว่า gene ที่แปลว่าเกิด เราก็จะได้คำว่า progeny ที่แปลว่า ลูก ซึ่งก็มาจากความหมายว่า เกิดต่อไปข้างหน้า เกิดรุ่นต่อไป

คำว่า genealogy (ออกเสียงว่า จี-เนีย-อะ-เลอจี) มาจากคำว่า gene (เกิด) + logos ที่แปลว่า วิชา ซึ่งก็หมายถึง วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการเกิดในแต่ละเจเนอเรชั่น แปลอีกทีก็จะได้ว่าเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับลำดับญาติหรือวงศ์ตระกูล

คำว่า gentle (เจนเทิล) ที่แปลว่า สุภาพ อ่อนโยน แม้ว่า จะฟังดูไม่เกี่ยวกับการเกิด แต่ความหมายจริง ๆ ก็มาจากคำว่า เกิดเช่นกัน คือ เกิดในตระกูลดี เพราะในอดีตเชื่อว่าการเกิดในตระกูลที่ดี เกิดในฐานะที่สูงส่ง จะทำให้เป็นคนสุภาพ อ่อนโยน มีมารยาทดี เช่นเดียวกับคำว่า genteel (เจนเทิล) ที่แปลว่า รสนิยมดี สง่างาม ก็มาจากความหมายว่าเกิดในตระกูลที่สูง แต่คำนี้ในบางกรณีก็อาจใช้ในเชิงประชดประชัน ทำนองว่ากระแดะ ทำตัวไฮโซเกินตัว ส่วนจะแปลไปในทางไหนก็ขึ้นกับบริบทของการใช้ด้วย คำว่า generous (เจเนอรัส) ที่แปลว่า ใจกว้าง มีน้ำใจ ก็มีที่มาจากความหมายว่าเกิดในตระกูลสูงเช่นกัน คือ เกิดในตระกูลสูงนอกจากจะสุภาพ รสนิยมดี แล้วยังใจกว้าง อีกต่างหาก (เกิดในตระกูลสูงนี่ดีจริง ๆ)

เวลาพูดถึงคำว่าอัจฉริยะ หรือ genius เราจะนึกถึงความเก่ง หรืออาจจะนึกถึงความขยันใช้ไหมครับ แต่คำนี้เป็นอีกคำที่มีรากมาจากคำว่าเกิด ที่เป็นเช่นนั้นเพราะชาวโรมันเชื่อว่า เมื่อมนุษย์แต่ละคนเกิดมาก็จะมีเทวดาประจำตัวอยู่คู่กับเราไปจนวันตาย เทวดาประจำตัวนี้ชาวโรมันจะเรียกว่า genius โดยเทวดา

genius นี้จะมีผลต่อความเก่งหรือไม่เก่งของเราด้วย คือเราได้รับพรจากเทวดาประจำตัวเรามากน้อยแค่ไหน ดังนั้นในอดีตคนจะไม่พูดว่า คนนี้อัจฉริยะ คือไม่มองว่าความอัจฉริยะติดอยู่กับตัว แต่จะมองว่าเทวดาหรือ genius ของเรานั้นให้พรที่ทำให้เราเก่งหรือไม่ ความเชื่อนี้ยังส่งต่อ ๆ ข้ามหลายวัฒนธรรมของยุโรป ในภาษาอังกฤษเองก็มีคำว่า guardian angel ที่หมายถึงเทวดาประจำตัวที่คอยปกป้องเราเช่นกัน

คำว่า genital (เจนิทัล) หรือ genitalia (เจนิทาลเลีย) ที่แปลว่า อวัยวะเพศ ก็มีรากมาจากคำว่าเกิดเช่นเดียวกัน คงไม่ต้องอธิบายกันมากนะครั้นว่าอวัยวะเพศกับการเกิดเกี่ยวกันได้อย่างไร คำต่อไปเลยแล้วกัน

คำว่า carcinogen (คาร์-ซิ-โนเจน) ที่แปลว่า สารก่อมะเร็ง ก็มาจากคำว่า carcinoma (คาร์-ซิ-โน-ม่า) ที่แปลว่า มะเร็ง ร่วมกับคำว่า gen ที่แปลว่า เกิดหรือก่อให้เกิด คำว่า carcinogen จึงหมายถึง ก่อให้เกิดมะเร็ง ส่วนคำว่า carcinoma ที่แปลว่า มะเร็ง ก็มีรากศัพท์มาจากคำในภาษากรีกว่า karkinos (คาร์-คิ-นอส) ที่แปลว่าปูอีกที เพราะหมอสสมัยก่อนมองว่าก้อนมะเร็งมันมีหลายขาแทรกเบียดเนื้อดีเหมือนขาของปู จึงเรียกมะเร็งว่า ปู จากนั้นคำว่าปูหรือ karkinos ก็วิวัฒนาการเป็น krabbe เป็น krebitz เป็น krebite ในภาษา Old Saxon แล้วก็กลายเป็น crabbe และสุดท้ายก็จบลงที่ crab ในภาษาอังกฤษ

08

จากเกลือไปถึงโบท็อกซ์

พูดถึงทหาร เชื่อว่าสิ่งแรกที่หลาย ๆ ท่านคงจะนึกถึงขึ้นมาในทันทีก็คือ ไม้กระบอก เพราะความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับไม้กระบอก มันค่อนข้างจะเห็นภาพได้ชัดเจน

นึกไม่ออกหรือครับว่าทหารกับไม้กระบอกเกี่ยวข้องกันอย่างไร? ถ้าเช่นนั้น ตามผมมาเลยครับ ผมจะเล่าให้ฟัง เราจะไปเริ่มต้นกันที่คำว่า เกลือ หรือ salt ครับ

คำว่า salt ในภาษาอังกฤษที่เราคุ้นเคยกันนั้นมีรากศัพท์มาจากคำว่า sal ในภาษาละติน ดังนั้นน้ำเกลือที่หมอให้ทางเส้นเลือดจึงเรียกว่า saline (จะออกเสียงว่าเซลินแบบอเมริกันหรือเซไลน์แบบอังกฤษก็ได้ทั้งคู่ครับ) ซึ่งมาจาก sal + ine คำว่า ine เติมหลังคำอะไรก็ตาม ก็จะทำให้มีความหมายว่า คล้ายเหมือน หรือมาจาก... น้ำเกลือที่อยู่ในขวดลิตรที่หมอใช้นั้นปกติจะมีอยู่หลายความเข้มข้นให้เลือกใช้กัน ขึ้นกับสภาวะของร่างกายในขณะนั้น แต่โดยส่วนใหญ่แล้วถ้าหมอไม่ได้ตั้งใจจะแก้ไขภาวะผิดปกติของเกลือแร่ในร่างกาย หมอจะเลือกใช้น้ำเกลือที่มีความเข้มข้นของเกลืออยู่ที่ 0.9% หมอนิยมเรียกน้ำเกลือแบบนี้ว่า normal saline ที่ใช้คำว่า normal ก็เพราะความเข้มข้นระดับนี้จะเท่า ๆ กับค่าปกติของความเข้มข้นเกลือภายในเลือดของเรา

ถ้าสงสัยว่าทำไมเลือดเรา
จึงเค็มนะครับ? คำตอบก็เป็น
เพราะบรรพบุรุษหลายร้อย
ล้านปีก่อนของมนุษย์ (และ
สิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลก)
ล้วนแล้วแต่เคยอาศัยอยู่
ในท้องทะเล เมื่อร่างกาย
สร้างมาจากท้องทะเล (ที่
เค็ม) เซลล์ในร่างกายจึงมี
วิวัฒนาการมาให้เหมาะกะกับ
น้ำเค็ม ต่อมาเมื่อบรรพบุรุษของ
พวกเรามีวิวัฒนาการย้ายถิ่นฐาน

ขึ้นมาอาศัยอยู่บนบกซึ่งมีแต่น้ำจืด เราจึง
ต้องพกเกลือติดตัวขึ้นมาด้วย ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าจะผ่านไปหลาย
ร้อยล้านปีแล้วก็ตาม แต่น้ำในร่างกายที่เหมาะสมกับการทำงาน
ของเซลล์ต่าง ๆ ก็ยังต้องเป็นน้ำที่มีส่วนผสมของเกลือ

ในทะเลเกลือเป็นของหาง่าย แต่บนบกเกลือเป็นของหายาก
เมื่อใดก็ตามที่ระดับของเกลือในร่างกายต่ำลง สมอองก็จะทำให้
เราอยากความเค็มแล้วมองหาเกลือกิน สัญชาตญาณหาเกลือ
เช่นนี้ไม่ได้มีแต่เรา แต่พบในสัตว์เกือบทุกชนิด พฤติกรรม
หาเกลือกินเช่นนี้เราเรียกกันเ็นภาษาทั่วไปว่า การกินโป่ง (กินดิน
ที่มีเกลือแร่เยอะ ๆ)

ในโลกยุคหินเกลือเป็นของหายาก สมอองเราจึงวิวัฒนาการ
มาให้ชอบของเค็ม คือพบเกลือเมื่อไรก็รีบกินไว้ก่อน แต่ใน
โลกปัจจุบันที่เกลือ (และน้ำปลา) เป็นของหาง่ายและราคาถูก
สัญชาตญาณชอบกินเค็มที่มีประโยชน์ในโลกดึกดำบรรพ์จึงย้อน
กลับมาทำให้กินเค็มมากเกินไป

เมื่อในอดีตเกลือเป็นของหายาก ดังนั้นเกลือจึงมีราคาแพง

10

ทำไมคำว่า MAGAZINE จึงเป็น ได้ทั้งนิตยสารและชองกระสุนปืน

พูดถึงคำว่า magazine (แมกกาซีน) ผมเชื่อว่าไม่มีใครไม่รู้จัก แต่เคยสงสัยไหมครับว่าทำไมนิตยสารกับชองกระสุนปืนจึงใช้คำเรียก คำเดียวกัน? เรื่องราวของคำนี้เริ่มต้นขึ้นในตะวันออกกลางครับ

เริ่มต้นมาจากในภาษาอารบิกมีคำที่ออกเสียงประมาณว่า คาซาน่า ซึ่งแปลว่า เก็บสะสม ส่วนห้องสำหรับเก็บของสะสม จะเรียกว่า มั๊กซานา แต่ถ้ามีหลายห้อง รูปพหูพจน์ของห้องเก็บของ จะออกเสียงประมาณว่า มั๊กฮาซึนา

ต่อมาเพราะการติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างเมือง ในคาบสมุทรอิตาลีกับชนชาวอาหรับ พ่อค้าจากดินแดนอิตาลี จึงรับคำนี้ไปใช้โดยเรียกห้องเก็บของของตัวเองว่า magazzino (แมกกาซซีโน) จากอิตาลีคำนี้ก็ถูกเผยแพร่ต่อไปถึงฝรั่งเศส ในรูป (le) magasin (ออกเสียงประมาณว่า เลอ เม-กา-ซอง) ซึ่งหมายถึงห้องเก็บของหรือร้านขายของที่มีของหลากหลาย จากนั้นภาษาอังกฤษก็ยืมคำนี้จากภาษาฝรั่งเศสไปใช้บ้าง ในความหมายเดียวกัน แต่อยู่ในรูปของ magazine

ต่อมาไม่นาน คำว่า magazine ในภาษาอังกฤษนั้นก็มีความหมายที่แคบและเจาะจงมากขึ้นคือ เมื่อพูดถึง magazine จะหมายถึง ห้องหรือโรงเก็บอาวุธและดินปืน (สำหรับปืนใหญ่) คำว่า magazine ถูกใช้ในความหมายห้องเก็บอาวุธและดินปืน อยู่ยาวนานสองร้อยกว่าปี ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีของปืนพัฒนาจนถึง

จุดที่ปีนสามารถบรรจุกระสุนได้ที่ละหลายนัด คำว่า magazine จึงถูกนำมาใช้เรียกซองกระสุนปืนด้วย

คำถามที่น่าสนใจคือ จากห้องเก็บของหรือห้องเก็บอาวุธ กลายมาเป็นนิตยสารได้อย่างไร? เรื่องราวทั้งหมดเกิดขึ้นก่อนที่คำว่า magazine จะมีความหมายว่าซองกระสุนปืนได้ไม่นานครับ

วันหนึ่งในปี ค.ศ. 1731 ชายชาวอังกฤษชื่อเอ็ดเวิร์ด เคฟ (Edward Cave) พิมพ์วารสารที่ออกเป็นรายเดือนมาจำหน่ายแล้วเพื่อให้ดูแปลกใหม่ เขาจึงตั้งชื่อวารสารใหม่ของเขาว่า The Gentleman's Magazine ความแปลกใหม่อยู่ที่คำว่า magazine ครับ เพราะเป็นการนำคำว่าห้องเก็บอาวุธมาใช้ในลักษณะนี้เป็นครั้งแรกของโลก

จะเข้าใจว่าทำไมจู้ ๆ เขานำคำว่าห้องเก็บของหรือห้องเก็บอาวุธมาใช้เป็นชื่อนิตยสาร เราต้องนึกภาพสังคมในขณะนั้นให้ออกก่อนครับ

อย่างแรกเลยต้องเข้าใจว่าในศตวรรษที่ 17 นั้นเป็นช่วงที่ประชาชนทั่วไปเพิ่งจะเริ่มอ่านหนังสือออกได้ไม่นาน เมื่อคนเริ่มอ่านหนังสือออก ก็เริ่มมีสิ่งพิมพ์สำหรับคนทั่วไปมากขึ้น ระยะเวลาแรก สิ่งพิมพ์ที่ออกมาจะมีหัวข้อเจาะจงสำหรับคนเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น (จะคล้าย ๆ หนังสือของทุกวันนี้ แต่จะบางพอ ๆ กับนิตยสาร) จริงอยู่ว่าก่อนหน้าที่เคฟจะตีพิมพ์วารสารของเขา ออกมานั้น วารสารที่มีหัวข้อหลากหลายก็พอจะมีออกมาวางขายบ้างแล้ว แต่ก็ยังมีลักษณะที่ลงลึกคล้ายหนังสืออยู่มาก (อาจจะอยู่ตรงกลางระหว่างหนังสือกับนิตยสาร)

ด้วยความที่เคฟตั้งใจให้วารสารของเขามีเนื้อหาที่หลากหลายและเหมาะสำหรับประชาชนที่มีการศึกษาทั่วไป วารสารของเขาจึงมีหมดแทบจะทุกเรื่อง ตั้งแต่นิยาย เรื่องแต่ง บทกวี ข่าว บทความการเมือง ความรู้วิชาการ และเพื่อจะเน้นจุดนี้เป็นจุดขายที่ต่างไปจากหนังสืออื่น ๆ เขาจึงนำคำว่า magazine ที่

แปลว่า ห้องเก็บของ (สัฟเพอเธะ) มาใช้เรียกวารสารของเขา
ปรากฏว่า magazine ของเขาขายดีมาก ๆ เรียกได้ว่าสร้าง
ปรากฏการณ์ในวงการสิ่งพิมพ์เลย แล้วไม่ใช่ขายดีแค่ในประเทศ
อังกฤษ แต่ยังขายดีในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก
อีกหลายประเทศ แน่นอนครั้นก็คงจะคล้าย ๆ กับหนังสือในเมืองไทย
เมื่อมีเรื่องหนึ่งประสบความสำเร็จ หนังสือก็ออกมาเพ่นพ่าน
เต็มไปหมด สำนักพิมพ์อื่น ๆ เมื่อเห็นว่าวารสารแนวสัฟเพอเธะ
ขายดี ก็เลยทำวารสารแนวเดียวกันออกมาบ้าง แล้วไม่แค่นั้น
เพราะทุกสำนักพิมพ์ต่างก็นำคำว่า magazine มาใช้ต่อท้ายชื่อ
วารสารตัวเองเหมือนกันหมด เมื่อผ่านไปนานเข้า คนก็ผูกคำว่า
magazine เข้ากับวารสารหรือนิตยสารที่มีหัวข้อหลากหลาย
จนทุกวันนี้เวลาพูดถึงคำว่า magazine สิ่งแรกที่คนส่วนใหญ่
จะนึกถึงคงไม่พ้นสิ่งพิมพ์ที่มีเรื่องหลากหลาย แล้วก็ลืมความหมาย
เดิมของคำว่า magazine ไปจนหมดสิ้น

จาก magazine เราก็มารู้กันที่คำว่า gun ครั้น คำว่า gun นี้
ค่อนข้างน่าสนใจ เพราะเป็นชื่อที่สั้นและฟังไม่คล้ายคำว่าอะไร
ที่จะสื่อถึงปืน ดินปืน หรือเครื่องยิงได้เลย คำถามคือ คำว่า gun
มาจากไหน?

ความลับว่า gun มาจากไหนซ่อนอยู่ในบันทึกเก่าแก่อายุ
ประมาณเจ็ดร้อยกว่าปีฉบับหนึ่งซึ่งถูกค้นพบที่พระราชวัง
วินด์เซอร์ (Windsor Castle) ของประเทศอังกฤษ บันทึกฉบับนี้
บันทึกรายละเอียดของอาวุธต่าง ๆ ที่เก็บอยู่ภายในคลังอาวุธ
ของพระราชวังแห่งนี้ ความตอนหนึ่งของบันทึกเขียนไว้ว่า

“...una magna balista de cornu quae vocatu Domina
Gunilda...”

ก่อนอื่นเลย เรามาไล่ดูคำศัพท์แต่ละคำกันก่อนครั้น คำว่า
Una แปลว่า หนึ่ง (คำเดียวกับฟุตบอลลิเกอึง หรือ Un ในภาษา
ฝรั่งเศส หรือเกมไพ่ Uno) คำว่า magna แปลว่า ใหญ่ คำว่า

12

ทำไมฮิตเลอร์เกลียดนาซี

ก่อนที่ฮิตเลอร์จะเกิดมาบนโลกใบนี้ก็มีคำว่า Nazi มาเนิ่นนานแล้วครับ แต่คำนี้ไม่ใช่คำทางการที่ใช้กันทั่วไป แต่เป็นเหมือนชื่อที่ใช้ล้อเลียนคนอื่นที่มีความหมายทำนองว่า บ้านนอก ชาวไร่ ที่ม ๆ ซ่า ๆ

ที่น่าสนใจคือ ก่อนที่คำว่า Nazi จะมีความหมายทางลบ เช่นนี้ คำว่า Nazi เคยเป็นชื่อเล่นสำหรับเรียกใครก็ได้ที่มีชื่อจริงว่า Ignatius (อิกนาเชียส) มาก่อน คำถามคือ แล้วทำไมคำว่านาซีจึงกลายเป็นคำที่มีความหมายทางลบไปได้?

ชื่อ Ignatius เป็นชื่อโบราณที่นิยมตั้งให้กับลูกชายมาตั้งแต่สมัยโรมันยังเรื่องอำนาจ (ออกเสียงในภาษาละตินว่า อิกนาติอุส) แล้ววันหนึ่งในปี ค.ศ. 1491 ก็มี Ignatius ที่สำคัญระดับเปลี่ยนประวัติศาสตร์โลกคนหนึ่งเกิดขึ้นมาในครอบครัวขุนนางที่มั่งคั่งของแคว้นบาสก์ (Basque) ประเทศสเปน (ชื่อในภาษาสเปนจะเป็น Ignacio ออกเสียงว่า อิกญาซิโอ) Ignatius คนนี้เมื่อเติบโตขึ้นก็กลายเป็นอัศวินหนุ่มที่ขึ้นชื่อเรื่องความห้าวหาญและบ้าบิ่นอย่างมาก

ครั้งหนึ่งขณะออกรบเขาก็พลาดทำโดนทำร้ายได้รับบาดเจ็บต้องนอนพักรักษาตัวเป็นระยะเวลาสั้น ระหว่างที่นอนพักรักษา Ignatius รู้สึกเบื่อ ๆ ไม่มีอะไรทำ จึงไปหาหนังสือเกี่ยวกับอัศวินอ่าน แต่หาเท่าไรก็หาหนังสือแนวนี้ไม่ได้ จึงจำใจต้องอ่านหนังสือเกี่ยวกับชีวประวัติของนักบุญต่าง ๆ ในศาสนาคริสต์

แก่แข็ง แต่กลับกลายเป็นว่าเขา
เกิดความประทับใจขึ้นมาอย่าง
รุนแรง ถึงขนาดที่เปลี่ยน
ทิศทางชีวิต ทิ้งวงการ
อัศวินหันเข้าสู่วงการ
ศาสนาอย่างเต็มตัว

ตรงนี้ผมต้องขอ
แทรกเพื่อเล่าเรื่องราว
เกี่ยวกับสถานการณ์
ของศาสนาคริสต์ใน
ขณะนั้นให้ฟังเล็กน้อย
เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำ
ความเข้าใจเรื่องของ Ignatius
นะครับ

ก่อนหน้านี้ Ignatius จะ
หันมาสนใจศาสนาสัก 20 ปี ภายในวงการศาสนาคริสต์นิกาย
คาทอลิกกำลังถึงจุดเสื่อมสุดพอดี คือมีการคอร์รัปชันกัน
ในวงการสงฆ์ มีการขายใบไถ่บาป (ประมาณแก้กรรม)
เพื่อนำเงินเข้าโบสถ์ นักบวชละเลยธรรมวินัย หมกมุ่น
แต่กับทางโลก จนสุดท้ายมีนักบวชที่ชื่อ มาร์ติน ลูเธอร์
(Martin Luther) ทนไม่ได้ลุกขึ้นมาปลุกกระดมให้มีการปฏิรูป
ศาสนา จากตอนแรกที่ต้องการให้ปฏิรูป สุดท้ายกลายเป็นว่า
เกิดเป็นนิกายใหม่แยกออกมาคือ นิกายโปรเตสแตนต์
ซึ่งในปัจจุบันเราเรียกเหตุการณ์ในช่วงนั้นว่า Protestant
reformation (โปรเตสแตนต์-ระฟอ์เมชัน คำว่า Protestant
ซึ่งต่อมากลายเป็นชื่อนิกายใหม่ของศาสนาคริสต์ ก็มาจากคำว่า
protest ที่แปลว่า ประท้วง)

13

จากระเบิดปรมาณู ถึงบิกินีและก๊อตซิลล่า

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง พันธมิตรอเมริกาและ
รัสเซียซึ่งเคยร่วมมือกันต่อสู้กับเยอรมนีก็หมดความจำเป็นต้อง
ร่วมมือกันอีกต่อไป สองมหาอำนาจซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมือง
ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง จึงเริ่มแปรเปลี่ยนจากพันธมิตรมาเป็นศัตรู
ต่อกัน

แต่การต่อสู้ระหว่างสองประเทศนี้ไม่ได้ต่อสู้กันอย่าง
เปิดเผย แต่เป็นการต่อสู้ในรูปแบบใหม่ที่ทุกวันนี้เราเรียกว่า
“สงครามเย็น” และกลยุทธ์หนึ่งในการต่อสู้กันในสงครามเย็น
ก็คือ การแข่งกันสะสมอาวุธนิวเคลียร์ และด้วยเหตุนี้เอง บิกินี
และก๊อตซิลล่าจึงเกิดขึ้น

ก่อนอื่นเราคงต้องมาทำความรู้จักกับระเบิดนิวเคลียร์
กันก่อนครับ

ต้องเข้าใจก่อนว่า คำว่าระเบิดนิวเคลียร์ที่พูด ๆ กันนั้น
อาจจะแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน หรือถ้าจะใช้ภาษาไอที
อาจจะเรียกได้ว่าเป็นสองเวอร์ชันก็ได้ ระเบิดเวอร์ชันที่หนึ่งคือ
เวอร์ชันที่ถูกนำไปปล่อยทิ้งใส่ฮิโรชิมาและนางาซากิ เราเรียก
ระเบิดเวอร์ชันแรกว่า atomic bomb เวอร์ชันนี้พลังทำลายล้าง
เกิดมาจากสิ่งที่เรียกว่า ปฏิกิริยานิวเคลียร์ฟิชชัน (fission)

ส่วนเวอร์ชันที่สองเป็นเวอร์ชันที่ทันสมัยและรุนแรงกว่าเวอร์ชันแรกอย่างเทียบกันไม่ได้เลย คือรุนแรงกว่าเป็นพันหรือเป็นหมื่นเท่า (ลองนึกภาพว่าวันนั้นแทนที่ญี่ปุ่นจะโดนแค่สองลูก แต่โดนไปหนึ่งพันลูกพร้อมๆ กัน) เราเรียกระเบิดนิวเคลียร์ชนิดนี้ว่า hydrogen bomb แรงระเบิดของระเบิดชนิดนี้จะมาจากปฏิกิริยานิวเคลียร์ฟิวชัน (fusion) เป็นหลัก แต่เนื่องจากหนังสือเราเป็นหนังสือเกี่ยวกับภาษาและประวัติศาสตร์ จึงขอข้ามรายละเอียดว่าปฏิกิริยานิวเคลียร์ทั้งสองนี้ต่างกันยังไงไปนะครับ (จริง ๆ คือไม่รู้) สิ่งที่ผมอยากให้สนใจกว่าคือคำว่า atomic

คำว่าอะตอม (atom) มาจากรากศัพท์ในภาษาละติน a + tomos (โตมอส) ตัวอักษร a นำหน้าคำ เชื่อว่าหลายท่านคงรู้อยู่แล้วว่ามีความหมายเท่ากับ “ไม่” ส่วนคำว่า tomos หมายถึง “การตัด หรือเป็นท่อน ๆ หรือเป็นช่วง ๆ” (ซึ่งก็มาจากการถูกตัด) คำว่า atom แปลตรงตัวจึงหมายถึง ตัดไม่ได้ ในที่นี้จะหมายถึงเล็กจนตัดอีกไม่ได้แล้ว

คำว่า tomos หรือ tome ที่แปลว่าตัดนี้ เรายังเห็นได้ในภาษาแพทย์ที่ใช้กันเป็นประจำอีกหลาย ๆ คำ เช่น ถ้าหมอบอกว่า จะ tonsillectomy (อ่านว่า ทอนซิล-เล็กโตมี หรือทอนซิล-เอ็กโตมีก็ได้) มาจากคำว่า tonsil + ectomy ส่วนคำว่า ectomy ก็มาจาก ex ที่แปลว่าออก + tomos ที่แปลว่าตัด ectomy จึงแปลว่า ตัดออก คำว่า tonsillectomy จึงหมายความว่า หมอจะตัดทอนซิลของคุณออก ถ้าหมอบอกว่าต้องทำผ่าตัด appendectomy (แอฟเพนเด็ก-โตมี) ซึ่งมาจาก appendix ที่แปลว่าไส้ติ่ง + ectomy ก็หมายความว่า หมอจะตัดไส้ติ่งคุณ

นักเรียนแพทย์ทุกคนต้องเรียนรู้ร่างกายของคนจากการผ่าศพ วิชาที่เกี่ยวกับการผ่าศพมีชื่อเรียกว่า anatomy (อ่านว่า อะนาโตมี) ซึ่งมาจากคำว่า ana ที่แปลว่าขึ้น + tomy ที่แปลว่า ตัด รวมกันก็จะได้ความหมายว่า cut up ที่แปลว่า การตัดหรือ

เกี่ยวกับผู้เขียน

ตอนที่ 1 เริ่มต้น

นพ. ชัชพล เกียรติขจรธาดา เกิดที่นิวยอร์ก เติบโตที่กรุงเทพฯ เรียนชั้นประถมฯ ที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียล มัธยมฯ ต้นที่สาธิต มศว ปทุมวัน มัธยมฯ ปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จบแพทยศาสตรบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียนต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านรังสีรักษาและมะเร็งวิทยาที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นอาจารย์สอนที่โรงพยาบาลศิริราชอยู่ 1 ปีก่อนเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ

สรุปสั้น ๆ คือ ชีวิตการศึกษาของเขาก็คล้าย ๆ เด็กไทยทั่วไป คือเรียนหนังสือแบบท่องจำเพื่อนำความรู้ไปสอบ ความหวังคือสามารถเข้าเรียนมหาวิทยาลัย จบมาจะได้มีอาชีพที่มั่นคงและรายได้ดี

ตอนที่ 2 หันเห

ตลาดหนังสือในอเมริกามีหนังสือความรู้สำหรับคนทั่วไปหลากหลายประเภทให้เลือกอ่าน เมื่อได้อ่านหนังสือหลากหลายมากขึ้น เขาก็ค้นพบว่าวิชาการสาขาต่าง ๆ ถ้านำเสนอให้ดีต่างก็มีความน่าสนใจได้แทบทั้งสิ้น ยิ่งอ่านมากขึ้นยิ่งรู้มากขึ้น แต่กลับรู้สึกที่ตัวเองรู้ค่อยลงเรื่อย ๆ เมื่อเรียนรู้กว้างขึ้นก็เห็นความเชื่อมโยงของวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่ไม่เคยคิดว่าจะเกี่ยวข้องกันได้ วิชาการที่เคยรู้สึกว่ายาก น่าเบื่อ ต้องท่องจำ ก็กลับกลายเป็นเรื่องราวที่มีชีวิตชีวา มีเลือดเนื้อ มีเหตุผลที่น่าสนใจให้ค้นหา

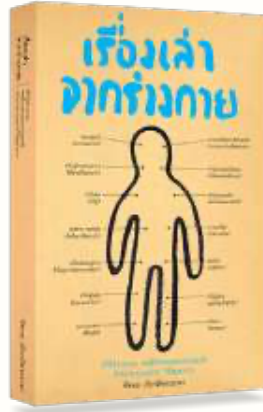
ตอนที่ 3 ความฝันครั้งใหม่

หลังกลับมายังประเทศไทย ก็ผันตัวเองมาทำงานด้านการเขียนเป็นหลัก มีความฝันว่าอยากจะเขียนหนังสือเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ อยากเขียนหนังสือความรู้วิชาการที่ไม่ได้มีไว้แค่拿去ไปสอบ หนังสือความรู้ที่สามารถอ่านเล่นยามว่างได้ และอยากให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบที่ไม่ใช่การท่องจำนั้น น่าสนใจเพียงใด ปัจจุบันเขียนหนังสือออกมาแล้ว 5 เล่มด้วยกัน

www.facebook.com/chatchapolbook

ผลงานของผู้เขียน

เรื่องเล่าจากร่างกาย

เข้าใจร่างกาย พฤติกรรมและธรรมชาติ
ผ่านกระบวนการวิวัฒนาการ

- รางวัลชนะเลิศ ประเภทสารคดี (ทั่วไป) เซเวนบุ๊กอวอร์ด ครั้งที่ 9 ประจำปี 2555
- ได้รับเลือกเป็นหนังสือดีเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน (อายุ 12 - 18) ปี 2555
- หนังสือ Bestseller ร้านนายอินทร์ ซีเอ็ด B2S และ Kinokuniya

ผู้เขียนพาผู้อ่านเดินทางย้อนเวลากลับไปในอดีตนับล้านปี เพื่อไปทำความเข้าใจกำเนิดและความเป็นมาของมนุษย์ การไปดูต้นตอจะทำให้เราเข้าใจว่าทำไมมนุษย์จึงมีลักษณะที่แปลกหลายอย่าง เช่น ทำไมมนุษย์คลอดลูกเองไม่ได้? ทำไมมนุษย์กินอาหารดิบ ๆ เช่นสัตว์อื่นไม่ได้? ทำไมคนจึงเดินสองขา? ทำไมมนุษย์จึงฉลาดกว่าสัตว์อื่น ๆ? ทำไมผู้ชายต้องจีบและผู้หญิงต้องอุ่มท้อง? ทำไมอวัยวะมนุษย์ใหญ่กว่าอวัยวะลิงกอริลลา? เป็นต้น เมื่อเข้าใจความเป็นมาของมนุษย์แล้ว ผู้เขียนก็จะแสดงให้เห็นว่า ความรู้เหล่านี้จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับความไม่เข้ากันของร่างกายมนุษย์ในสิ่งแวดล้อมปัจจุบันได้อย่างไร โดยจะอธิบายผ่านคำถามที่น่าสนใจ เช่น ความเครียดทำให้อ้วนและป่วยได้อย่างไร? ทำไมอาการออกหัดถึงเจ็บปวดมาก?

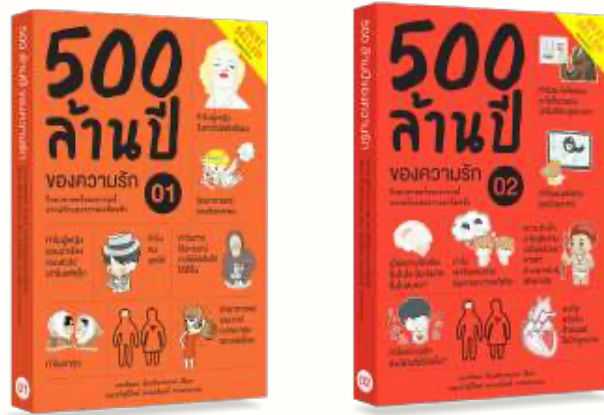

เหตุผลของธรรมชาติ

เรียนรู้กลไกของร่างกาย และเข้าใจเหตุผลของธรรมชาติ
ผ่านกระบวนการวิวัฒนาการ

หนังสือ Bestseller ร้านนายอินทร์ ซีเ็ด B2S
และ Kinokuniya

เคยสงสัยไหมครับว่า ทำไมเราจึงมีไข้เวลาป่วย? อาการแพ้ท้องมีประโยชน์อย่างไร? ทำไมเราต้องกินอาหารสามมื้อ แต่สัตว์บางชนิดสามารถกินแค่เดือนละมื้อ? ทำไมอณูตะมมนุษย์ต้องห้อยอยู่นอกร่างกาย? ฯลฯ หนังสือเล่มนี้จะอธิบายเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ ผ่านปัจจัยทางด้านฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา ผู้อ่านจะได้เห็นว่าขนาดของร่างกายมีผลต่อลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตอย่างไรบ้าง?

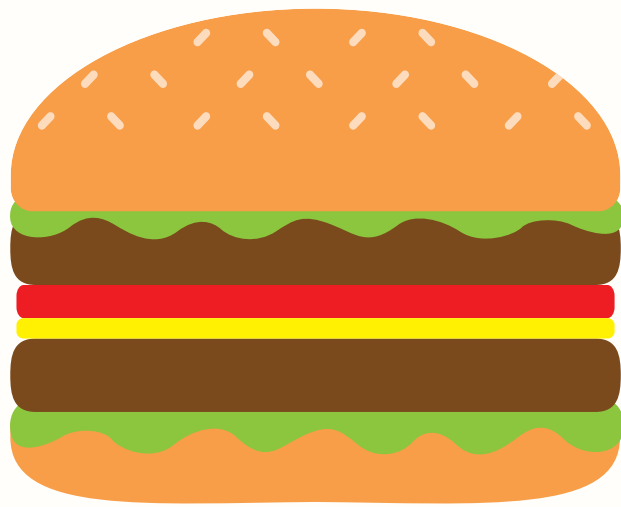

500 ล้านปีของความรัก เล่ม 1-2

วิทยาศาสตร์ของอารมณ์ ความรัก และความเกลียดชัง

รางวัลหนังสือแนะนำ ประเภทสารคดี (ทั่วไป) เซเว่นบุ๊คอวอร์ด ครั้งที่ 12 ประจำปี 2558

หนังสือที่อธิบายเกี่ยวกับความรักในแง่วิทยาศาสตร์ ผู้เขียนพาผู้อ่านเดินทางย้อนอดีตกลับไปดูจุดตั้งต้นของสิ่งที่ปัจจุบันเราเรียกกันว่าอารมณ์ ความรัก และความเกลียดชัง ผู้อ่านจะได้เรียนรู้ว่า ทำไมความรักจึงมีช่วงโปรโมชัน? รักแรกพบเกิดขึ้นได้อย่างไร? ทำไมเราจึงจูบ? ทำไมมนุษย์จึงชอบละครน้ำเน่า? การนิินทาและการแก้แค้นมีประโยชน์อย่างไร? ฯลฯ และเมื่อการเดินทางย้อนเวลาทั้งหมดสิ้นสุดลง ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่เราเรียกว่าความรัก ความผูกพันและความเชื่อใจกันที่วิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 500 ล้านปีนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้มนุษย์ก้าวผ่านจากความเป็นสัตว์ป่ามาเป็นสัตว์ที่มีอารยธรรม มีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและจิตใจเหนือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่เคยเกิดขึ้นมาบนโลกใบนี้ได้อย่างไร

คำถามต่อไปคือ
ทำไมแฮมเบอร์เกอร์จึงไม่มีแฮม?

เคยสงสัยกับความแปลกบางอย่างของภาษาอังกฤษกันบ้างไหมครับ? ตัวอย่างเช่น ภาษาไทยเราพูดว่าเลี้ยงหมูแล้วเราก็กินเนื้อหมู แต่ทำไมภาษาอังกฤษเราเลี้ยง pig แต่เราต้องกิน pork ภาษาไทยเราเลี้ยงวัวแล้วเราก็กินเนื้อวัว ในภาษาอังกฤษเราเลี้ยง cow แต่เราต้องกิน beef ภาษาไทยเราเลี้ยงแกะแล้วเราก็กินเนื้อแกะ ในภาษาอังกฤษเราเลี้ยง sheep แต่เราต้องกิน lamb หรือ mutton?

ผมเชื่อว่าหลายคนคงจะเคยสงสัยกับคำถามเหล่านี้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปจนเราคุ่นชินกับความแปลกเหล่านี้ เราก็หยุดที่จะสงสัยแล้วยอมรับไปว่ามันก็เป็นเช่นนั้นเอง หรือเคยทราบมาก่อนไหมครับว่า ชุดว่ายน้ำน้ำกุพีชที่เราเรียกว่า bikini มีกำเนิดมาจากแหล่งเดียวกับ Godzilla (และเกี่ยวข้องกับระเบิดปรมาณู) แล้วรู้ไหมครับว่า corporate ที่แปลว่าบริษัทเกี่ยวข้องกับคำว่าซากศพได้อย่างไร? คำว่า manicure ที่แปลว่าการทำเล็บกับชื่อของหน่วยทหารจู่โจม commando มีรากที่มาเหมือนกันยังไง?

ผมจะพาคุณย้อนเวลาเดินทางกลับไปในโลกอดีตเพื่อหาคำตอบเหล่านี้กันครับ

ราคา 235 บาท